

Światowy Dzień Praw Konsumenta

2021-03-16

Światowy Dzień Praw Konsumenta obchodzony jest co roku 15 marca. Święto to ma na celu uświadamianie konsumentów o ich prawach. Ochrona ich interesów ma zresztą już bardzo długą, sięgającą końca XIX wieku, tradycję.

Pierwsza na świecie organizacja konsumencka o nazwie „Liga Konsumentów” powstała w Nowym Jorku w 1891 roku, a pierwszy na świecie akt prawny dotyczący ochrony interesów konsumentów został uchwalony w 1902 roku, również w Stanach Zjednoczonych. Była to ustawa o czystości żywności i lekarstw (Pure Food and Drugs Act). W Europie, szczególnie w Wielkiej Brytanii i Francji, droga do ochrony konsumentów prowadziła przez ruch spółdzielczy. Pierwsza brytyjska spółdzielnia konsumencka powstała w 1844 roku w Rochdale i była formą obrony ubogiej ludności przed nadużyciami producentów i dostawców. W 1903 roku istniało już prawie 1500 takich spółdzielni.

Samą tradycję obchodzenia święta zapoczątkowano w Stanach Zjednoczonych w 1983 roku w rocznicę przemówienia prezydenta Johna Kennedy’ego, który 15 marca 1962 roku domagał się przed Kongresem USA ustanowienia podstawowych praw dla wszystkich konsumentów. Do historii przeszło pierwsze zdanie jego orędzia „Wszyscy, z definicji, jesteśmy konsumentami”. W swoim wystąpieniu Kennedy sformułował cztery podstawowe prawa konsumentów do: informacji, wyboru, bezpieczeństwa i reprezentacji - czyli prawo do ochrony przed niebezpiecznymi towarami i usługami, prawo do rzetelnej informacji (konsument nie może być wprowadzany w błąd poprzez niesolidne i nieuczciwe reklamy), prawo do wyboru pomiędzy różnymi towarami i usługami o zadowalającej jakości i cenach oraz prawo do tego, ażeby być wysłuchanym przez państwowe ośrodki decyzyjne. Żądania te były z czasem rozszerzane przez grupy konsumenckie na całym świecie. Problem ten został również dostrzeżony przez Organizację Narodów Zjednoczonych. 9 kwietnia 1985 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło jednomyślnie „Wytyczne w sprawie ochrony konsumenta.”

W Polsce Światowy Dzień Praw Konsumenta obchodzony był po raz pierwszy w 2000 roku, czyli od czasu uchwalenia ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Obecnie coraz więcej Polaków dobrze zna swoje prawa – choćby w kwestii reklamacji czy odstąpienia od umowy zawartej przez Internet, jeżeli towar nie spełnia ich oczekiwań. Coraz więcej osób wie także, gdzie szukać pomocy w przypadku sporu z przedsiębiorcą. Ochrona konsumentów w Polsce jest zadaniem wielu podmiotów: Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Inspekcji Handlowej, powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów oraz organizacji społecznych, między innymi Federacji Konsumentów.